

NOTAT

Bilag 10 - Udkast til strategi for udvikling og udbredelse af den fælleskommunale rammearkitektur

(Bilag til dagsordenspunkt 12: Strategi for udvikling og udbredelse af rammearkitekturen og kommunikationsstrategi for arkitekturrådet)

Introduktion.....	2.....
Udkast til strategi for udvikling og udbredelse af den fælleskommunale rammearkitektur	3.....
Hvor skal vi være skarpere?	3.....
Anvendelsen af den fælleskommunale rammearkitektur i kommunerne	3
Afgrænsning af den fælleskommunale rammearkitektur.....	4
De tværgående sammenhænge i rammearkitekturen.....	6
Fortsat udvikling og udbredelse af rammearkitekturen	6
Appendix 1: Baggrund.....	8.....
Hvorfor fælleskommunal arkitekturstyring?.....	8..
Den fælleskommunale rammearkitektur og Kommunernes It-Arkitekturråd	8.....
Hvorfor en udviklings- og udbredelsesstrategi for rammearkitekturen nu?	9.....
Hvordan er strategien blevet til?.....	11.
Appendix 2: Anvendelsen af rammearkitekturen i kommunerne.....	12
Appendix 3: Afgrænsning af rammearkitekturen.....	14
Appendix 4: De generelle egenskaber.....	16.

Den 14. februar 2013

Sags ID: 1659000

Dok.ID: 1659000

PHN@kl.dk

Direkte 3370 3716

Mobil 2478 6163

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Telefon 3370 3716

www.kl.dk

Side 1/17

Introduktion

Kommuneres It-Arkitekturråd blev etableret som et nyt fælleskommunalt rådgivende organ i november 2011. Arkitekturrådet skal, jf. dets kommissorium, *sammen med KL's ledelse [...] tage et hovedansvar for at **udarbejde og udbrede** fremtidens fælleskommunale "it-byplan" [den fælleskommunale rammearkitektur], og derved sikre kommunerne et slagkraftigt værktøj til at styre markedet og leverandørerne i retning af at levere sammenhængende, fremtidssikret og effektivt it.*

Der er i løbet af de sidste godt 1,5 års arbejde med at udvikle den fælleskommunale rammearkitektur høstet en række værdifulde erfaringer. Der er tale om et løbende innovationsarbejde, hvor der løbende skabes ny viden, som umiddelbart omsættes til praksis. Samtidig har fokus i denne periode bevæget sig fra tværgående opgaver og støtteprocesser til, at rammearkitekturen nu går ind midt i den kommunale kerneforretning.

Denne udviklings- og udbredelsesstrategi skal sikre, at hidtidige erfaringer konsolideres og skabe et fast grundlag for retningen i det videre arbejde. Strategien skal således fungere som et fælles udgangspunkt for de interessenter, som arbejder med at udvikle og udbrede rammearkitekturen.

Arkitekturrådet har en særlig opgave i at medvirke til at sikre, at indsigter og resultater fra arbejdet med rammearkitekturen spredes ud til en bredere kreds. Der ligger en stor forankringsopgave i at skabe aktiv, tværgående arkitekturstyring i kommunerne. Denne strategi for udvikling og udbredelse af rammearkitekturen danner derfor afsæt for en opdatering af arkitekturrådets kommunikationsstrategi.

I Appendix 1 uddybes baggrunden for etablering af fælleskommunal arkitekturstyring og den fælleskommunale rammearkitektur samt processen med tilvejebringelsen af dette strategiudkast.

Udkast til strategi for udvikling og udbredelse af den fælleskommunale rammearkitektur

Strategien består overordnet af to dele. For det første en skitsering af en række konkrete, aktuelle behov for afklaring, uddybning og nuancering af rammearkitekturen, og hvordan den anvendes i praksis. Der er tale om behov for afklaring, som udspringer af det hidtidige arbejde, og som med fordel kan afklares for at konsolidere de eksisterende resultater og understøtte en bredere udbredelse. Dette inkluderer en præcisering af, hvordan rammearkitekturen omsættes i praksis gennem udarbejdelse af en række cases og konkrete værktøjer. Strategiens anden del består af en model for tilgangen til den videre udvikling og udbredelse af rammearkitekturen. Modellen tager i vid udstrækning udgangspunkt i eksisterende praksis, som samtidig er udvidet i forhold til at sikre løbende konsolidering og udbredelse af viden.

Appendix 2-4 skitserer en række konkrete overvejelser i forbindelse med uddybning og præcisering af rammearkitekturen. Disse afsnit er mere tekniske i deres karakter end strategiens to hovedafsnit, som følger nedenfor.

Hvor skal vi være skarpere?

Fundamentet og udgangspunktet i det videre arbejde er fortsat rammearkitekturen som skitseret i dokumentet *Den fælleskommunale rammearkitektur v. 1.0*, publiceret juli 2012. Der er nu behov for at tydeliggøre, uddybe og nuancere det oprindelige dokument på en række områder, som skitseres i det følgende.

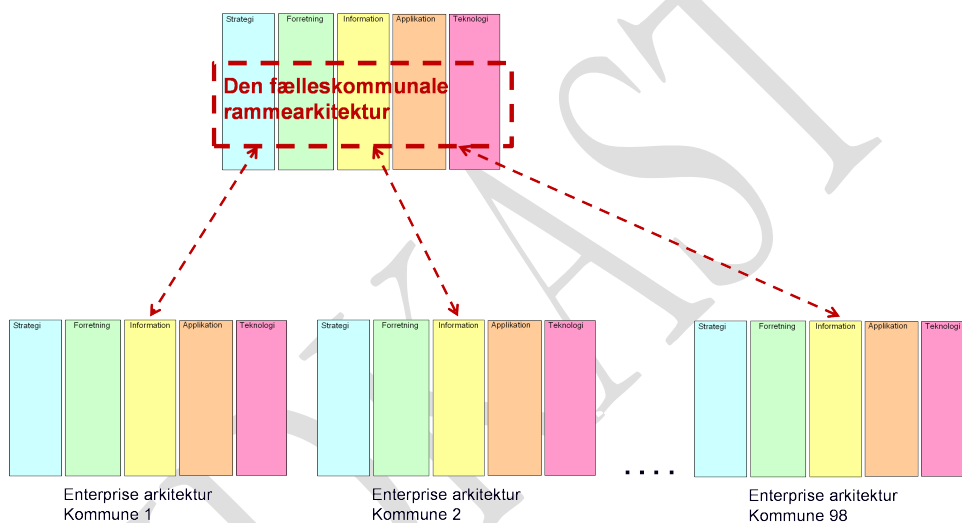
Bemærk, at de følgende afsnit og de tilhørende appendix alene skitserer, hvor der er behov for afklaring og uddybning. Det skal ikke forstås sådan, at teksten i dette dokument udgør denne afklaring.

Anvendelsen af den fælleskommunale rammearkitektur i kommunerne

Udviklingen af rammearkitekturen er og skal være drevet af kommunernes strategiske og forretningsmæssige behov. En fælleskommunal rammearkitektur skaber kun og først værdi i det omfang, den anvendes og omsættes lokalt i de 98 kommuner. Udbredelse af rammearkitekturen indebærer, at de forskellige brugere i kommunen kan se værdien i at bruge rammearkitekturen og ved, hvordan de gør det i praksis.

Den enkelte kommunes arkitektur vil aldrig være lig den fælleskommunale rammearkitektur – arkitekturen vil afspejles forskelligt alt afhængig af lokale forskelle i den øvrige arkitektur samt den enkelte kommunes valg og fravalg i forhold til brug af rammearkitekturen. Den enkelte kommune har derved en opgave med at mappe egen arkitektur med rammearkitekturen og foretage de nødvendige valg og fravalg i den forbindelse – på et oplyst grundlag.

Det er helt centralt at uddybe og præcisere forholdet mellem den fælleskommunale rammearkitektur og den lokale arkitektur i 98 kommuner. Denne præcisering konkretiseres med cases, der tager udgangspunkt i roller og anvendelsessituationer i kommunen.

En case kunne f.eks. være den kommunale digitaliserings- eller it-chef, som skal vejlede en forretningsansvarlig chef om indkøb af et nyt system med udgangspunkt i brug af rammearkitekturen.

Case'ne kan suppleres med en vejledning med forslag til brug af arkitekturprodukter. Arkitekturprodukter er de konkrete arkitekturleverancer, som udarbejdes på forskellige stadier i en strategisk forandring – inden der igangsættes et projekt og som et led i et projekts leverancer. En sådan vejledning skal indeholde, hvilke arkitekturprodukter, som med fordel kan anvendes på de forskellige stadier i en forandringsproces – og som et næste skridt, hvordan de udarbejdes¹.

¹ Appendix 2 skitserer en række konkrete overvejelser til det videre arbejde med at uddybe og præcisere anvendelsen af rammearkitekturen i kommunerne.

Afgræsning af den fælleskommunale rammearkitektur

Arbejdet med den fælleskommunale rammearkitektur tager udgangspunkt i *Enterprise Arkitektur* disciplinen, som har til formål at skabe sammenhæng mellem strategi, forretningens behov og den understøttende teknologi. Det giver et helhedssyn på organisationens it-understøttelse og modvirker, at den forløber som knopskydninger med dårlig sammenhæng².

Arbejdet med rammearkitekturen tager udgangspunkt i OIO Arkitekturguiden, som er en fællesoffentlig vejledning i at arbejde med Enterprise Arkitektur. Det fulde OIO rammeværk er stort og indeholder en mængde såkaldte artefakter, dvs. et dokumentationsprodukt, som beskriver et element i en Enterprise Arkitektur. Den fælleskommunale rammearkitektur er sat i verden med et bestemt styringsformål for øje, og der er behov for at afklare, præcisere og beslutte, hvilke artefakter vi styrer på i hvilke tilfælde, hvordan vi bruger disse artefakter i styringen i praksis, og hvilken opdateringsfrekvens, det indebærer³.

Samtidig skal det præciseres, hvilke minimumskrav der er til arkitektur, der skal optages som en del af rammearkitekturen, så leverancer ind til rammearkitekturen fra forskellige projekter har det nødvendige niveau af ensartethed m.v.⁴

Niveauer i rammearkitekturen

Et særligt led i afgrænsningen af rammearkitekturen er afklaring og præcisering af, hvilke niveauer der arbejdes med. I OIO EA reolen er der tre niveauer, som alle giver et fuldstændigt blik på arkitekturen ud fra henholdsvis et forretningsmæssigt og et designmæssigt synspunkt samt et leverandørperspektiv (hhv. det konceptuelle, det logiske og det fysiske niveau)⁵.

---

² Helt grundlæggende kan *Enterprise Arkitektur* beskrives som to sammenhængende discipliner. For det første en *analyse- og dokumentationsmetode*, hvor man ved hjælp af modeller indfanger og beskriver den komplekse virkelighed, der udgør ens strategi, forretning og teknologi. For det andet er Enterprise Arkitektur en *forandringsmetode* til at flytte sin organisation fra en dokumenteret *as-is* tilstand og hen imod en ønskelig fremtidig *to-be* situation. *As-is* tilstanden findes altid i en organisation, bevidst eller ubevidst. Det er blot et spørgsmål om at få den analyseret og dokumenteret. *To-be* er en fremtidig ønsket tilstand – og det er den, rammearkitekturen bidrager til at analysere og opnå.

³ Dette arbejde skal ikke forveksles med arbejdet i Forretningskravsprojektet, som har fokus på arkitektur, der understøtter udvikling og vedligehold af en række konkrete systemer. Rammearkitekturen anvendes til flere formål, og mængden af dokumentation vil ikke altid være så omfattende. Da rammearkitekturen er møntet på en overordnet styring af udvalgte områder, vil en hyppig opdatering af de rammesættende dele endda være direkte uhensigtsmæssig.

⁴ Appendix 3 skitserer en række konkrete overvejelser til det videre arbejde med at afgrænse rammearkitekturen.

⁵ *Det konceptuelle niveau* repræsenterer perspektivet fra forretningen, der efterfølgende skal leve med designet. *Det logiske niveau* repræsenterer designerens perspektiv, og indeholder de dataelementer, logiske processer og funktioner, der underbygger forretningen og dennes processer. *Det fysiske niveau* repræsenterer leverandørens (intern eller ekstern)

Når det er interessant og væsentligt at fremhæve som et område, hvor der er behov for at præcisere rammearkitekturen skyldes det, at denne skelnen i niveau er en hyppig kilde til misforståelser i kommunikationen omkring rammearkitekturen. De overordnede niveauer i arkitekturen er nødvendige for at skabe overblik og styre sammenhængene m.v. i det fysiske niveau.

Det skal være et led i det videre arbejde at præcisere, hvordan niveauerne anvendes i rammearkitekturen, og hvad det betyder i praksis for brugen af rammearkitekturen i kommunerne, fælleskommunalt og blandt leverandørerne.⁶

De tværgående sammenhænge i rammearkitekturen

Ét af hovedformålene med rammearkitekturen er at sikre sammenhæng på tværs i kommunernes digitale landskab. Det er dog stadig uklart for væsentlige interessenter, hvilke elementer i rammearkitekturen, som netop sikrer disse tværgående sammenhænge. Det skal derfor uddybes og forklares.

Det drejer sig dels om de *generelle egenskaber* og dels om *tværgående procesmønstre*. De generelle egenskaber kan ses som en række generelle krav til håndteringen af registrering af data. Det er de generelle egenskaber, som skal skabe de nødvendige sammenhænge i praksis, og det er derfor afgørende, at rammearkitekturens brugere forstår de generelle egenskaber og kan bruge dem i praksis. Rammearkitekturen skal derfor udbygges med den nødvendige forklaring af de generelle egenskaber, inkl. konkrete eksempler, som kan understøtte det⁷.

Tværgående procesmønstre er de end-to-end processer, som går på tværs af services i rammearkitekturen, eks. mønstret i en selvbetjeningsproces. Det skal tydeliggøres og præciseres, hvordan disse tværgående mønstre indgår i rammearkitekturen, og hvad det betyder for den praktiske brug af rammearkitekturen.

Fortsat udvikling og udbredelse af rammearkitekturen

Der er mange styrker i den eksisterende tilgang til udvikling og udbredelse af rammearkitekturen. Udviklingsarbejdet sker som led i en række forretningsdrevne projekter, hvor rammearkitekturen anvendes

---

perspektiv, og indeholder detaljer om begrænsninger i værktøjer og teknologi. Niveauret indeholder de modeller, der realiserer den logiske arkitektur i faktisk teknologi.

⁶ I Appendix 3 skitseres en række konkrete overvejelser til det videre arbejde med at fastsætte og kommunikere niveauerne i rammearkitekturen.

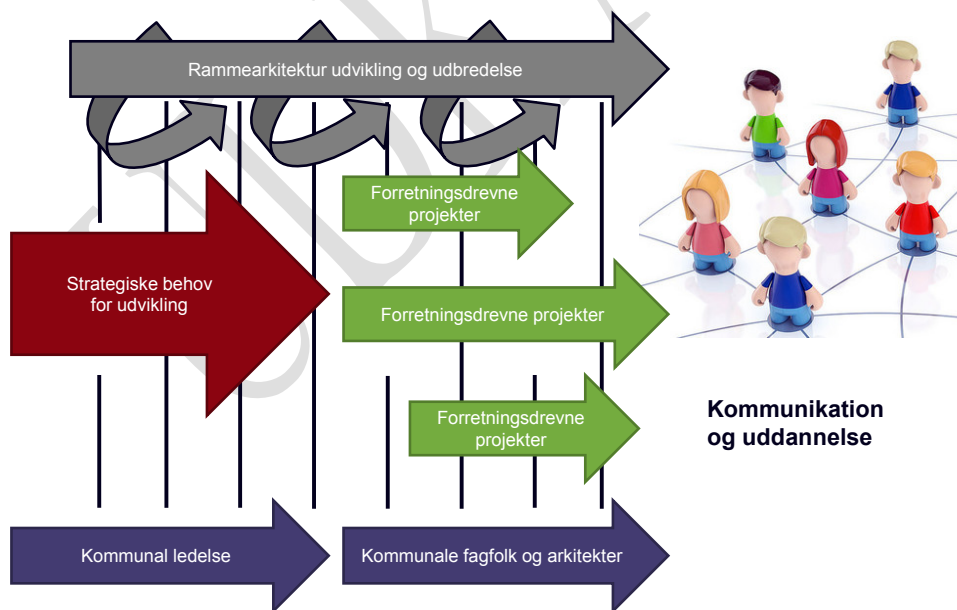
⁷ Appendix 4 uddyber baggrunden for forståelsen af de generelle egenskaber.

umiddelbart. Samtidig er der en tæt involvering af kommunale indsigter og kompetencer gennem arbejdsgrupper, åbne høringer og reviews m.v. Disse styrker skal bringes med videre.

Et øget fokus på den kommunale kerneforretning, og et stadigt øget behov for åben og løbende kommunikation med en bred skare af kommunale interessenter og andre samarbejdspartnere skaber dog behov for en udvidelse af modellen.

Den reviderede model skal tydeliggøre, at arkitekturen starter inden projektet med afsæt i kommunale strategiske behov. Der er et ønske om en forandring, som er mere tværgående, end det enkelte projekt kan levere. Rammearkitekturen skitserer en forandringsvej, med udgangspunkt i de strategiske og forretningsmæssige behov, som det enkelte projekt leverer bid for bid.

Denne tilgang betyder samtidig, at rammearkitekturen ikke skal dække hele den kommunale forretning. Udbygning af rammearkitekturen på et bestemt område vil være betinget af, at der er et strategisk behov for en fælleskommunal indsats, eller at en eller flere kommuner har skabt en del af rammearkitekturen, som med fordel kan deles.

Figur i udkast. Skal retegnes professionelt.

En anden tilføjelse til modellen er øget fokus på, at der indimellem skabes anledninger og afsættes tid til, at arkitekterne på tværs af organisationer mødes og sammen konsoliderer den nye viden. Det er vigtigt for både at

sikre, at nye resultater anvendes på tværs – og for et fælles og afstemt grundlag for den løbende ind- og udadvendte kommunikation.

Endelig er det blevet tydeliggjort i modellen, at den konsoliderede arkitektur indgår som grundlag for en bredere kommunikation, uddannelse m.v.

Udviklings og udbredelsesstrategien skal her ses i sammenhæng med opdateret kommunikationsstrategi for arkitekturrådet.

UDKAST

Appendix 1: Baggrund

Hvorfor fælleskommunal arkitekturstyring?

Der investeres massivt i digitalisering af den kommunale sektor i disse år. Der er forventning og krav om, at digitaliseringen skal transformere den kommunale opgavevaretagelse for at sikre både mere effektive kommuner og en attraktiv kommunal service.

Forudsætningen for digitaliseringen af kommunerne blev væsentligt ændret med kommunernes salg af KMD i 2009. KMD leverede langt størsteparten af kommunernes it og varetog i vid udstrækning selv styring af systemporteføljen, herunder tværgående systemsammenhænge m.v.

For kommunerne er arkitekturen i vid udstrækning en black box. Kommunerne mærker det ved, at det skal købe dyre snitflader, betale for adgang til egne data, og det er svært smidigt at skabe automatisering af processer på tværs af systemer. Kommunens medarbejder må udføre unødvendigt manuelt arbejde som eks. genindtastning af data, og kommunernes ledelse har svært ved at få adgang til den relevante ledelsesinformation.

KMD har også i dag – nu som kapitalfondsejet selskab – fortsat en monopolrolle på det kommunale it-marked. Det er politisk besluttet, at monopolet skal brydes, og at der skal sikres øget konkurrence på det kommunale it-marked for at skabe øget innovation og konkurrencemæssigt attraktive priser.

Kommunerne er nu selv i gang med at opbygge de nødvendige værktøjer og kompetencer til en aktiv, tværgående arkitekturstyring. Det spiller en stor rolle i at udvikle det fremadrettede digitale kommunale landskab på en måde, så det bedst muligt understøtter varetagelsen af de kommunale kerneopgaver.

Den fælleskommunale rammearkitektur og Kommunernes It-Arkitekturråd

Det første spadestik til den fælleskommunale rammearkitektur blev taget i efteråret 2010 med *Rammearkitektur for ydelsessystemer*, der blev udarbejdet som grundlag for en konkurrenceudsættelse af de ydelsessystemer, hvor KMD i dag har monopol.

Der er senere arbejdet videre med at operationalisere denne arkitektur til en række konkrete udbud af fælles støttesystemer til kommunerne. Samtidig står det klart, at arkitekturen rækker videre og dækker mere bredt end alene på ydelsesområdet.

Kommuneres It-Arkitekturråd blev etableret som et nyt fælleskommunalt rådgivende organ i november 2011. Formålet med rådet er, at det *sammen med KL's ledelse og kontaktudvalg, skal tage et hovedansvar for at udarbejde og udbrede fremtidens fælleskommunale "it-byplan"* – den fælleskommunale rammearkitektur – og derved sikre kommunerne et slagkraftigt værktøj til at styre markedet og leverandørerne i retning af at levere sammenhængende, fremtidssikret og effektivt it.

Rådet tager et stort medansvar for at udvikle rammearkitekturen og spiller en stor rolle til at sikre retning og progression i arbejdet med at etablere arkitekturstyringen.

I tilknytning til rådet er der etableret et netværk åbent for alle kommunale it-arkitekter o. lign. Med udgangspunkt i netværket afholdes review af rammearkitekturen, og der etableres arbejdsgrupper, som arbejder med de enkelte dele af rammearkitekturen m.v. Det er endvidere planen, at netværket skal danne udgangspunkt for kommunale kompetenceudviklingsinitiativer.

I løbet af 2012 er der lagt et stort arbejde i at operationalisere den oprindelige rammearkitektur fra 2010 til kravspecifikation af en række systemer, der kan bruges af kommunernes på tværs af fagområder. Samtidig udbredes rammearkitekturen løbende gennem arkitekturanalyser i forskellige initiativer under Handleplanen for den fælleskommunale digitale strategi 2011-2015. Det drejer sig bl.a. om sundheds- og socialområdet, beskæftigelsesområdet, Effektiv Digital Selvbetjening (EDS). Aktuelt igangsættes der videre et arbejde på skole- og uddannelsesområdet.

Videre arbejdes der aktivt med at påvirke fællesoffentlige digitaliseringsinitiativer, som har stor betydning for kommunerne. Det drejer sig bl.a. om grunddata og sag- og dokumentstandarderne.

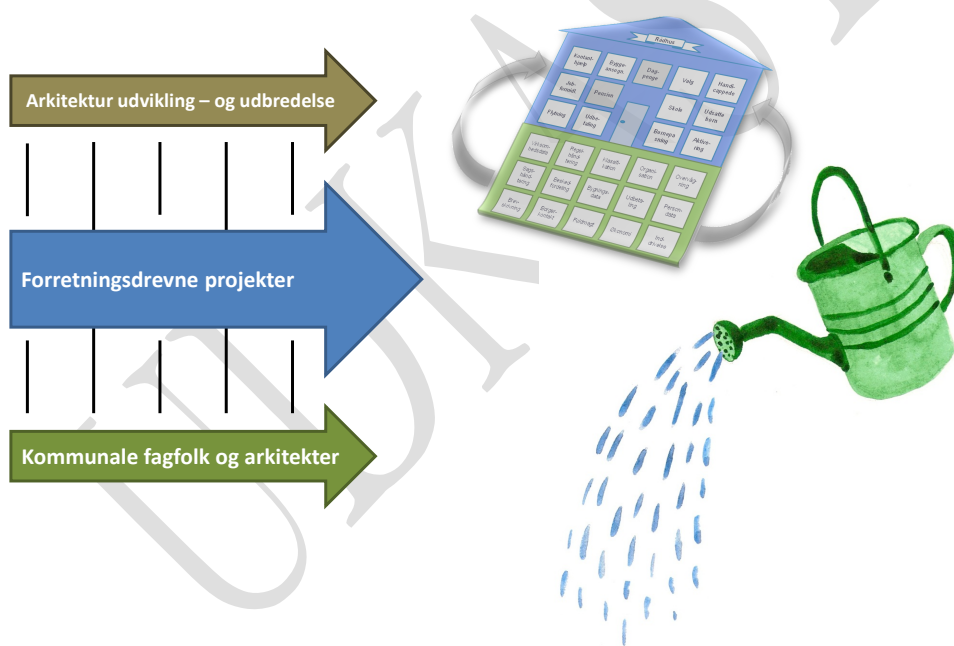
I juli 2012 blev dokumentet *Den fælleskommunale rammearkitektur v. 1.0* publiceret. Dokumentet introducerer de grundlæggende elementer i rammearkitekturen og den arkitekturtilgang, som ligger bag.

Hvorfor en udviklings- og udbredelsesstrategi for rammearkitekturen nu?

Der er i løbet af de sidste godt 1,5 års arbejde med at udvikle den fælleskommunale rammearkitektur høstet en række værdifulde erfaringer. Der er tale om et løbende innovationsarbejde, hvor der løbende skabes ny viden, som umiddelbart omsættes til praksis.

Tilgangen til arbejdet har fra starten været, at udvikling og udbredelse af rammearkitekturen sker som led i en række forskellige forretningsdrevne projekter. Det er en kæmpe styrke, at rammearkitekturen således er umiddelbar anvendelig og skaber værdi. Samtidig skaber tilgangen et vigtigt behov for, at der indimellem skabes anledninger og afsættes tid til, at arkitekterne på tværs af organisationer mødes og sammen konsoliderer den nye viden. Det er vigtigt for både at sikre, at nye resultater anvendes på tværs – og måske allervigtigst fordi arbejdet er, og skal være udadvendt i sin karakter. Der er behov for et fælles og afstemt grundlag for den løbende ind- og udadvendte kommunikation.

En anden styrke i det hidtidige arbejde har været tæt involvering af kommunale indsigter og kompetencer. Der har været etableret arbejdsgrupper med kommunale specialister og afholdt åbne reviews og høringer, som giver mulighed for en lidt bredere deltagerkreds.

Det er fortsat vigtigt at bevare denne arbejdsform og de kvaliteter, det giver, men samtidig er der et stigende behov for en bredere kommunikation.

I den forløbne periode har arbejdet med rammearkitektur bevæget sig fra at handle om tværgående opgaver og støtteprocesser, til at det nu går ind midt i den kommunale kerneforretning. Det har skabt værdifulde indsigter, som nu skal konsolideres og bringes videre. Samtidig har det kun øget et, i forvejen, stort behov for at sikre en åben og løbende kommunikation med en bred skare af kommunale interessenter og fællesoffentlige

samarbejdspartnere. Der ligger en stor forankringsopgave i at skabe aktiv, tværgående arkitekturstyring i kommunerne, og det er bl.a. et led i opdraget for arkitekturrådet.

Denne udviklings- og udbredelsesstrategi skal sikre, at hidtidige erfaringer konsolideres og lægge et fast grundlag for retningen i arkitekturrådets videre arbejde. Indsigter og resultater fra arbejdet skal spredes ud til en større kreds, og der ligger en stor forankringsopgave i at skabe aktiv, tværgående arkitekturstyring i kommunerne.

Hvordan er strategien blevet til?

Arbejdet med strategi for udvikling og udbredelse af den fælleskommunale rammearkitektur sker efter opdrag fra Kommunernes It-Arkitekturråd og styregruppen for det fælleskommunale program for sammenhængende it. Nærværende udkast er resultatet af workshops med deltagelse af arkitekter fra KL- KOMBIT staben. Udkastet forelægges arkitekturrådet i februar 2013.

UDKAST

Appendix 2: Anvendelsen af rammearkitekturen i kommunerne

Dette appendix skitserer en række konkrete overvejelser til det videre arbejde med at uddybe og præcisere anvendelsen af rammearkitekturen i kommunerne.

Cases

Rammearkitekturen viser i dag mest tydeligt sit værd som et grundlag for fælleskommunale udbud med henblik på udvikling af nye systemer. Hvor der fælleskommunalt er stort fokus på udvikling af nye systemer – med kommunerne som en slags bygherre – så vil kommunerne lokalt ofte agere som indkøbere af standardsystemer.

Der skal derfor udarbejdes en række cases med udgangspunkt i kommunale roller (eks. it-chef, projektleder, arkitekt) og situationer (eks. køb af nyt system, tilpasning af eksisterende). Case'ne skal tydeliggøre de nødvendige handlinger, og hvad der skal til, for at rammearkitekturen skaber gevinster. Et eksempel på en case er den kommunale digitaliserings- eller it-chef, som skal vejlede en forretningsansvarlig chef om indkøb af et nyt system, med udgangspunkt i brug af rammearkitekturen.

Ved indkøb anvendes rammearkitekturen som en ramme til at danne overblik over, hvilken funktionalitet du får med køb af et system, og hvordan det passer med dit eksisterende systemlandskab. Kommunerne kan også bruge en rammearkitektur til en bedre udnyttelse af de eksisterende it-systemer, som kommunen allerede har investeret mange penge i.

Det kommunale digitale landskab

En særlig case er et eksempel på en mapning mellem en kommunes konkrete it-understøttelse og rammearkitekturen.

I forbindelse med initiativ 9.4 i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi – Overblik over it-arkitekturen – bliver der oprettet et register over it-systemer, der anvendes i den offentlige sektor. It-systemerne bliver registreret i et Organisations- og klassifikationssystem og opmærket med forskellige klassifikationer (f.eks. FORM og KLE, STORM). For at de også får direkte sammenhæng til rammearkitekturens indhold, skal vi også opmærke it-systemerne med deres sammenhæng til de logiske applikationsservices, som de implementerer. Samtidig skal vi relatere it-systemerne til deres leverandører og med tiden også, hvilke kommuner der anvender dem. På den måde kan vi se den fysiske repræsentation af rammearkitekturen i kommunerne – og de enkelte kommuner kan se

sammenhængen til rammearkitekturen, samt hvilke leverandører, der er compliant med rammearkitekturen.

UDKAST

Appendix 3: Afgræsning af rammearkitekturen

Dette appendix skitserer en række konkrete overvejelser til det videre arbejde med at afgrænse rammearkitekturen.

Dybden og bredden i rammearkitekturen

Den fælleskommunale rammearkitektur er sat i verden med et bestemt styringsformål for øje. Det skal afklares, præciseres og besluttes, hvilke artefakter vi styrer på i hvilke tilfælde, hvordan vi bruger disse artefakter i styringen i praksis, og hvilken opdateringsfrekvens, det indebærer.

OIO EA reolens artefakter er opdelt på områderne Strategi, Forretning, Information, Applikation og Teknologi. Det skal præciseres og tydeliggøres, hvilke artefakter og på hvilke områder, som er en fælleskommunal del af rammearkitekturen, og hvilke der håndteres af leverandørerne.

Videre skal rammearkitekturens brug af niveauerne konceptuel, logisk og fysisk arkitektur præciseres. Det er oplevelsen, at forskellen mellem rammearkitekturens niveauer misforstås på en måde, hvor der sættes umiddelbart lighedstegn mellem arkitektur på de overordnede niveauer og så design af fysiske systemer, mens det i realiteten ofte vil være uhensigtsmæssigt at designe fysiske systemer i et én-til-en forhold til den logiske arkitektur.

For netop at lette kommunikationen og undgå unødigt forvirring foreslås det, at der i rammearkitekturarbejdet og kommunikationen omkring det alene anvendes to niveauer: ét overordnet konceptuelt og logisk niveau og et fysisk niveau. Det overordnede niveau indrammer de kommunale opgaver og er styrende for det fysiske niveau – ud fra det overordnede niveau tages stilling til, hvordan opgaverne skal understøttes fysisk – digitalt eller manuelt. Det skal være et led i det videre arbejde at præcisere, hvad de to niveauer indebærer i en rammearkitektursammenhæng, og hvad det betyder i praksis. (F.eks. om det vil betyde, at det overordnede niveau skal indeholde applikations- og integrationsmønstre, der er placeret på det konceptuelle niveau i EA metoden).

Hensyntagen til distinktionen mellem logisk og fysisk spiller igen ind på forholdet mellem den fælleskommunale rammearkitektur og den enkelte kommunes enterprise arkitektur. Dette samspil skal også belyses.

Forretningsservice og applikationsservices

Forretningsservicen har været kernen i hele rammearkitekturen, men betegnelsen har været misbrugt til også at rumme en logisk applikationsservice. Det skal afklares, om en *forretningsservice* alene skal beskrive den service, der leveres af en organisation – ikke hvordan. Applikationer og *applikationsservices* kan beskrives logisk og fysisk og vil være mere egnet til at udtrykke forandringer med, fordi de kan beskrives med en as-is og en to-be applikationsarkitektur. Der er tale om samme forretningsservice, men om forskellig måde at understøtte den på med applikationer. Applikationsservicen har den ønskede indkapsling, som forretningsservicen ikke har. Applikationer og applikationsservices kan mappes mere direkte til de fysiske it-systemer, der leverer de logiske services.

I forlængelse heraf er det centralt at afklare og beslutte minimumskrav til beskrivelse og specifikation af en forretningsservice og en applikationsservice for, at den optages i rammearkitekturen.

Appendix 4: De generelle egenskaber

Appendix 4 uddyber baggrunden for forståelsen af de generelle egenskaber.

De generelle egenskaber

Rammearkitekturen tager udgangspunkt i en *objektorienteret analysemetode*, hvor man beskriver genstande og begreber fra et opgaveområde samt sammenhængen og kommunikationen imellem dem. *Objektet* repræsenterer en genstand eller et begreb, der er vigtig i organisationens dagligdag. Det kan være fysiske objekter (eks. borger, husdyr, ejendom) eller abstrakte begreber (patienthenvendelse, tilskud, transaktion). Normalt vil organisationen have informationer registreret om disse objekter. Analysen handler om at skabe overblik over et opgaveområde ved at identificere de interessante objekter og gruppere dem efter ensartethed.

Metoden er velegnet til en rammearkitektur, som skal skabe uhindret kommunikation uafhængig af enkeltsystemer og leverandører, fordi der netop sættes fokus på objektet, som er uafhængig af den enkelte it-løsning. Gennem en ensartet forståelse og definition af objektivet, uafhængig af leverandører, skabes mulighed for at definere de nødvendige interfaces.

Rammearkitekturen stiller krav om en række generelle egenskaber til specifikationen m.v. af det enkelte objekt. Det handler f.eks. om, at ethvert objekt skal have en entydig semantisk definition, der skal være en entydig definition af begrebsmodellen, ethvert objekt har entydigt ejerskab m.fl.

De generelle egenskaber skal skabe de nødvendige sammenhænge i praksis. Det er derfor afgørende, at rammearkitekturens brugere forstår de generelle egenskaber og kan bruge dem i praksis. Rammearkitekturen skal derfor udbygges med den nødvendige forklaring af de generelle egenskaber, inkl. konkrete eksempler, som kan understøtte det.